

Василь ЦЕХМІЙСТЕР,
учитель фізики, математики та інформатики
Кучанського ліцею Новошицької селищної ради

Компетентнісний підхід як основа формування цифрової грамотності учнів 5 класу

(на прикладі вивчення алгоритмів із циклами)

Реформа освіти в Україні в рамках Нової української школи (НУШ) передбачає суттєві зміни в підходах до викладання інформатики. Цей предмет – не лише про технічні знання, а й про розвиток критичного мислення, творчості, цифрової грамотності та підготовку учнів до сучасного інформаційного суспільства. Одним із принципів викладання інформатики в НУШ є компетентнісний підхід.

Компетентнісний підхід — це спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей, тобто здатності учня/особистості успішно застосовувати набуті знання, уміння, навички та цінності в реальних життєвих ситуаціях. Основний акцент зміщується з накопичення фактів на діяльнісний результат — здатність діяти.

Компетентнісний підхід у викладанні інформатики в НУШ зміщує акцент із простого накопичення знань (що таке процесор чи як написати код) на розвиток здатності застосовувати ці знання для розв'язання реальних життєвих і професійних задач.

Бути компетентним — означає уміти реалізовувати знання, застосовувати досвід, волю й емоційний стан для розв'язання проблем у конкретних обставинах. На думку багатьох українських учених, компетентність не зводиться до знань і умінь у кількісному відношенні. Але без знань і особистого досвіду діяльності набуття ключових компетентностей неможливе.

При викладанні інформатики в НУШ мають застосовуватися основні ключові компетентності. Розглянемо таблицю, в якій наведено ключові компетентності та формування їх вмінь.

Компетентність	Формування вмінь
Цифрова компетентність	Уміння використовувати ІТ-інструментами, безпечно поводитися в Інтернеті та створювати цифровий контент.
Критичне на алгоритмічне мислення	Здатність опрацювати інформацію, структурувати завдання і знаходити оптимальні рішення.
Навички комунікації	Співпраця у групових проєктах, робота в команді з використанням цифрових інструментів.
Творчість	Розробка та реалізація нових ідей за допомогою технологій.

Переваги компетентнісного підходу на уроках інформатики:

- Практичність – учні засвоюють знання через реальні завдання.
- Мотивація – використання сучасних технологій і творчих завдань стимулює інтерес до предмета.
- Розвиток життєвих навичок – учні вчаться розв'язувати проблеми, працювати в команді та критично мислити.

- Готовність до сучасного світу – формування цифрової грамотності сприяє успішній інтеграції учнів у суспільство.

Наведемо фрагмент прикладу уроку з компетентнісним підходом (5 клас).

Тема: Алгоритми і програми з циклами з лічильником Scratch

Мета: Навчити створювати алгоритми за заданими умовами.

Етапи уроку:

Мотивація: Перегляд короткого відео про створення проєктів у Scratch.

Теорія: Учитель пояснює принцип роботи алгоритмів із циклами та умовами.

Практика: Кожен учень розробляє алгоритм для персонажа, який виконує дії залежно від натискання клавіш.

Проєктна діяльність: учні в командах створюють орнаментний візерунок з використанням геометричних фігур.

Рефлексія: учні проводять аналіз, що вдалося зробити виконати, а що потребує покращення.

Отже, впровадження компетентнісного підходу у викладанні інформатики в 5 класі (зокрема, при вивченні алгоритмів у Scratch) є ключовим інструментом трансформації сучасної освіти.

Таким чином, компетентнісно орієнтований урок інформатики в НУШ не лише навчає дитину програмувати спайти, а й закладає фундамент для її успішної самореалізації у цифровому світі.

Використані джерела

1. Білоусова Л. І., Олефіренко Н. В. Дидактичні особливості навчання програмування молодших школярів у середовищі Scratch. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2017. № 1. С. 65–72.
2. Васильченко О. Формування ключових компетентностей учнів на уроках інформатики. Сучасна школа. 2021. № 3. С. 12–18.
3. Гільберг Т. Г., Павич Н. Н. Методика навчання інформатики в 5 класі НУШ : посіб. для вчителя. Київ : Генеза, 2022. 128 с.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд. Л. Гриневич, Т. Елькан, С. Фіцайла та ін. ; за заг. ред. М. Грищенка. Київ : МОН України, 2016. 40 с.
5. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 верес. 2020 р. № 898. Офіційний вісник України. 2020. № 81. С. 45. Ст. 2617.
6. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакоцько В. В. Інформатика : підруч. для 5-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2022. 208 с.